

فصلنامه علمی - تخصصی فرهنگ پژوهش

شماره ۱۸، تابستان ۱۳۹۳، ویژه علوم سیاسی

تأثیر انقلاب اسلامی ایران بر جنبش حزب الله لبنان

تاریخ دریافت: ۹۳/۶/۱۵ تاریخ تأیید: ۹۳/۹/۲۲

سکینه گرمادشتی*

چکیده

یکی از کشورهایی که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران تأثیر زیادی از پیروزی انقلاب اسلامی برده است کشور لبنان است. یکی از مهم‌ترین جنبش‌های اسلامی در این کشور، جنبش حزب الله لبنان است، که از موفق‌ترین جنبش‌های اسلامی بوده که با تأثیر مستقیم از انقلاب اسلامی ایران شکل گرفت. تأثیر انقلاب اسلامی، در این کشور نمود بسیار روشنی دارد که در روابط بین‌المللی ایران و حزب الله لبنان به خوبی خود را نشان می‌دهد. از جمله پذیرفتن ولایت فقیه و رهبری حضرت امام خمینی علیه السلام، رهبری روحانیت در مبارزات و در واقع پیوستگی عمیق مردم و روحانیت که نمایندگان شریعت اسلامی هستند. در این تحقیق در پی پاسخ به این پرسش هستیم که چه زمینه‌هایی باعث تشدید این تأثیرپذیری شد؟ در پاسخ به این سؤال زمینه‌های تأثیرپذیری جنبش حزب الله را در عرصه مذهبی، سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و نظامی بررسی می‌کنیم. همچنین شاخص‌های این تأثیر را بیان می‌کنیم. ضمن اینکه در آغاز، اشاره‌ای کوتاه به شکل‌گیری حزب الله می‌کنیم.

واژه‌های کلیدی: بازتاب، انقلاب اسلامی ایران، لبنان، حزب‌الله

* کارشناسی ارشد علوم سیاسی دانشگاه باقرالعلوم علیه السلام

پښتو ښکته علمون انساني و مطالعات فرېښتې
پرتال جامع علمون انساني

با اسرائیل موجب تهاجمات این رژیم علیه لبنان و بی‌ثباتی در این کشور گردیده و این دو عامل همواره چالش‌های زیادی را در مقابل دولت‌های این کشور قرار داده است. طوایف گوناگون در لبنان، که به صورت دو جریان عمده مسیحی و مسلمان می‌باشند، باعث تضادهای زیادی در این کشور گردیده‌اند. ویژگی کوهستانی بودن آن و طبیعت ساکنان آن همواره باعث گردیده که لبنان پناهگاه مناسبی برای اقلیت‌های مذهبی محروم سرزمین‌های همسایه باشد (معینی آرانی، ۱۳۷۲، ص ۸۳).

برای بررسی ساختار مذهبی و سیاسی حکومت در لبنان، ابتدا باید ترکیب طایفه‌ای لبنان مورد بررسی قرار گیرد. طایفه‌گرایی نشانگر ساختار جامعه لبنان است. ساختار سنتی قدرت سیاسی در لبنان براساس توازن طایفه‌ای استوار می‌باشد که مجموعه‌ای از طوایف گوناگون، ساختار سیاسی لبنان را شکل داده‌اند. لبنان دارای تعدد مذاهب و دارای ۱۷ فرقه دینی به رسمیت شناخته شده می‌باشد: ۱۱ فرقه مسیحی (مارونی، ارتدوکس، کاتولیک، ارمنی‌های ارتدوکس، ارمنی‌های کاتولیک، پروتستان‌ها، سریانی‌های ارتدوکس، سریانی‌های کاتولیک، لاتین‌ها، کلدانی‌ها و نستوری‌ها)، پنج فرقه اسلامی (شیعیان، سنیان، دروزیان، علویان و اسماعیلیان) و یک فرقه یهودی، که جزء کم‌اهمیت‌ترین فرقه‌هاست (علیزاده، ۱۳۶۸، ص ۱۳).

طبق قانون اساسی لبنان، رئیس‌جمهور از میان مارونی‌ها، نخست‌وزیر از میان سنی‌ها و رئیس‌مجلس از میان شیعه‌ها و تعدادی از وزرای کابینه نیز از میان سایر فرقه‌های مهم مانند ارتدوکس‌ها و کاتولیک‌های یونانی و دروزی‌ها باید برگزیده شوند.

با توجه به عدم استقرار کامل نهادهای سیاسی، نقش احزاب در لبنان، همواره تعیین‌کننده بوده است. پس از توافق طائف و با افزایش نسبی قدرت سوریه در صحنه داخلی این کشور، نقش احزاب در این کشور کاهش یافت؛ اما پس از ترور رفیق حریری، این نقش دوباره تقویت شده است.

پښتونستان ښار علمي او مطالعاتي مرکز
پرتال جامع علوم انساني

حزب الله در واقع بازوی سیاسی و نظامی جمهوری اسلامی ایران در لبنان به شمار می‌آید، این مطلب از نامه سرگشاده حزب الله معروف به «مانیفست حزب الله» که در سال ۱۹۸۵ به طور رسمی انتشار یافت و همچنین اذعان داشتن رهبران این جنبش بر این مساله به دست می‌آید. در نامه سرگشاده حزب الله آمده است: «تعهد خود را نسبت به دستورات رهبری یگانه، حکیمانه و عادلانه ولی فقیه جامع الشرایط که در حال حاضر در شخص امام آیه‌الله العظمی روح‌الله موسوی خمینی علیه السلام تجلی یافته است، اعلام می‌داریم وی برانگیزاننده انقلاب مسلمانان و نهضت باعظمت آنان می‌باشد» (همان، ص ۱۹۲-۱۹۳).

انقلاب اسلامی و صحنه سیاسی لبنان

بازتاب انقلاب اسلامی ایران در لبنان، غنی‌ترین و حساس‌ترین قسمت از تأثیرات جهانی و منطقه‌ای انقلاب ایران است. محمل تأثیر انقلاب اسلامی در لبنان به طور طبیعی شیعیان این کشورند. در زمان وقوع پیروزی انقلاب، سازمان امل، مهم‌ترین حزب شیعیان در عرصه سیاسی لبنان بود. انقلاب اسلامی در جریان امل نقشی دوگانه ایفا کرد. طبیعتاً پیروزی انقلاب اسلامی ایران برای جنبش امل برانگیزاننده بود. چنان که ریچارد نورتون می‌نویسد که سقوط شاه ثابت کرد که حکومتی نا مشروع را نباید تحمل کرد (اسپوزیتو، ۱۳۸۸، ص ۱۳۰).

جنبش امل به مثابه جنبش شیعی موفق، از جریان پرشور فراهم شده از طریق انقلاب سود برد. به هر حال این جنبش که جنبشی میانه‌رو و محافظه‌کار به حساب می‌آمد، نمی‌توانست حامل اندیشه‌های ایدئولوژیک و پرشور انقلاب اسلامی باشد، از این رو به سرعت دچار انشقاق و ریزش نیرو گردید. هنگامی که نبیه بری، رهبر جنبش امل، همزمان با اشغال لبنان توسط اسرائیل (۱۹۸۲)، در گردهمایی کمیته نجات ملی که به دعوت الیاس سرکیس، رئیس جمهور وقت لبنان شرکت کرد، سید ابراهیم امین مسئول دفتر جنبش امل در تهران، با

پرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

حزب الله در بیانیه تأسیس خود می‌گوید: «فرهنگ ما بر منابع قرآن، سنت و سیره معصومان و احکام و فتاوی صادره از سوی فقیه مرجع تقلید ما استوار است» (حشیشو، ۱۳۸۸، ص ۴۷).

پای فشاری بر عدم جدایی دین از سیاست، خصیصه مشترک دیگر است. سیدحسن نصرالله در این باره و الگوگیری از ایران چنین می‌گوید: «اسلام برای ما دین مسجد و مدرسه و خیابان و دولت و نهادهای آن است. دین قادر به برپایی انقلاب و اقامه دولت است... همان گونه که در ایران ثابت شد که اسلام قادر است، در مشکل‌ترین شرایط و بدترین تهدیدها، انقلاب بر پا و دولت اقامه کند» (اسداللهی، ۱۳۸۲، ص ۱۷۶).

دیگر باور مشترک اعتقاد به ولایت فقیه است. حزب الله همواره بر پابندی نظری و عملی به ولایت فقیه و رهبری مجتهد آگاه پای فشرده است، که ممیزه اصلی این جنبش، از دیگر جنبش‌های اسلامی منطقه‌ای نیز محسوب می‌گردد. دیدگاه حزب الله در این باره چنین است که در خصوص ولایت امر، ما خود را به ولایت مرجعیت رشیدی پایبند می‌دانیم. ولایت در فقیه جامع الشرایطی که عدالت، اعلیت، کفایت، آگاهی به مسائل روز، مدیریت، تقوی و سایر صفات لازم در او تجلی یافته است.

حزب الله بر الگوگیری و پیوستگی با امام خمینی علیه السلام تأکید فراوان دارد. سیدحسن نصرالله می‌گوید: «از نظر ما امام خمینی مرجع دینی، امام و رهبر به تمام معنای کلمه است. ایشان نماد و سمبل انقلاب علیه طاغوت‌ها، مستکبران و نظام‌های استبدادی است». سیدابراهیم الامین نیز می‌گوید: «ما در روند تصمیم‌گیری سیاسی تنها بر فقیه تکیه داریم. ما از فرامین امام پیروی کرده، به جغرافیا اعتقادی نداریم» (همان، ص ۱۷۵). در بعد دیگر از این قضیه و مشابهت میان انقلاب اسلامی و حزب الله، باید به محوریت روحانیت در عمل سیاسی توجه کرد. جایگاه ویژه روحانیون در حزب الله به نفوذ روزافزون این حزب در میان شیعیان لبنان انجامید. این در حالی است که اساساً بخش زیادی از نفوذ روحانیون شیعه در لبنان از تأثیراتی

پښتونستان ښار
پښتونستان ښار
پښتونستان ښار

همچنین به آزادی گروگان‌های خارجی کمک کرد که همراه با شناسایی و به رسمیت شناخته شدن حزب الله از سوی دولت و حفظ سلاح در جنوب بود. بدین ترتیب حزب الله به مشارکت در نظام سیاسی لبنان پرداخت.

تأثیر دیگر تغییر سیاست در ایران آن بود که حزب الله نیز همزمان با ایران، سیاست درهای باز را به اجرا گذاشت. چنان که به ایجاد رابطه با اهل سنت، مسیحیان و دروزی‌ها مبادرت ورزید و به مذاکره با احزاب سیاسی مختلف لبنان پرداخت. آن گونه که تجمع از احزاب لبنانی را نیز سامان داد (همان، ص ۲۳۴). سیدحسین نصرالله نیز پس از اخراج اسرائیل از جنوب لبنان، آن را پیروزی همگان برشمرد و تمام مردم لبنان را در آن شریک دانست.

در بحث نگاه به غرب، حزب الله که در ابتدا به دنبال اخراج نیروهای غربی و مقابله با آنان، حتی در قالب خبرنگار و... بود، در دور جدید به تعدیل این مواضع پرداخت و بیشتر در پی تقابل فرهنگی با غرب برآمد و به اصلاح رابطه خود با خبرنگاران غربی پرداخت. به ایجاد پایگاه‌های اینترنتی پیشرفته همت گماشت و رابطه‌اش را با کشورهای غربی بهبود بخشید. همچنین در حالی که در سال‌های پیش به کشورهای عربی می‌تاخت، به بهبود رابطه خود با آنان پرداخت.

زمینه‌های اثرپذیری حزب الله لبنان

در میان شیعیان لبنان به ویژه حزب الله لبنان، زمینه‌ها و ویژگی‌هایی وجود داشته که آن را مساعد و مستعد تأثیرپذیری از آرمان‌ها و آموزه‌های انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی ایران کرده است که عبارتند از: زمینه‌های مذهبی، زمینه‌های فرهنگی، زمینه‌های سیاسی، زمینه‌های اقتصادی و زمینه‌های نظامی. در میان موارد مذکور، زمینه‌های مذهبی و فرهنگی از نوع بخش سرایتی یا واگیردار است که طبق آن نزدیکی‌ها و اشتراکات مذهبی و

پښتونستان ښار علمي او مطالعاتي مرکز
پښتونستان ښار علمي او مطالعاتي مرکز

اشاعه دهنده و هم عامل شتاب دهنده در بخش ایده‌ها، اصول و آرمان‌های انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی در میان حزب الله لبنان بوده است.

ب. زمینه فرهنگی

شیعیان لبنان قرن‌هاست که با مردم ایران پیوندی عمیق و ارتباطی اساسی و ریشه‌ای دارند. ۵ یا ۶ قرن قبل، عده‌ای از ایرانیان که تاجر و بازرگان بودند در بعلبک مقیم شدند و به کار تجارت پرداختند. رابطه تجاری و بازرگانی میان ایران و لبنان سال‌ها ادامه یافت و ایرانیان و شیعیان با یکدیگر در ارتباط بودند. این آمیختگی فرهنگی سال‌های سال میان ایرانیان و شیعیان لبنان ادامه یافته است. پس از دولت صفویه میان علمای شیعه ایران و لبنان و همچنین میان مردم این دو سرزمین رابطه فرهنگی پایداری وجود داشته است. اشتراکات و تشابهات مذهبی، سبک زندگی و شیوه رفتاری این ارتباطات را بیشتر می‌کرده است.

قبل از انقلاب اسلامی، ایرانیون و انقلابیون زیادی در لبنان حضور داشتند و در محیط آزاد آن به فعالیت‌های سیاسی - اجتماعی می‌پرداختند. مهم‌ترین این افراد عبارتند از: امام موسی صدر، دکتر مصطفی چمران، شهید محمد منتظری، سید احمد خمینی، صادق طباطبایی، جلال‌الدین فارسی و... حضور این افراد و فعالیت‌های آنان در میان شیعیان لبنان، آنان را بیشتر با فرهنگ ایرانی و افکار و اندیشه‌های انقلاب ایرانی آشنا کرد. همچنین باید ذکر کرد که قرابت‌های فرهنگی موجود میان ایرانیان و شیعیان لبنان بود که منجر به تمایل ایرانیان برای حضور در لبنان و همچنین پذیرش شخصیت‌های ایرانی در میان شیعیان لبنان شده بود.

ج. زمینه‌های سیاسی

عوامل سیاسی متعددی زمینه تأثیرپذیری از انقلاب اسلامی را فراهم کرده بودند که عبارتند از:

پښتونستان ښار علمي او مطالعاتي مرکز
پښتونستان ښار علمي او مطالعاتي مرکز

۳. سکولاریزه شدن جنبش امل، پس از ناپدید شدن امام موسی صدر

در سال ۱۹۸۰ نیبه بری مسئولیت جنبش امل را عهده‌دار شد. سکولاریزه کردن رویکرد متدوالی بود که نیبه بری در ارتباط با منافع در حال گسترش شیعه در چارچوب لبنان اتخاذ کرده بود و این سیاست مورد قبول اعضای مذهبی جنبش امل نبود. از جمله این سیاست‌ها حضور وی در کمیته نجات ملی بود که بشیر جمیل در آن حضور داشت. عناصر مذهبی امل این کمیته را آمریکایی می‌نامیدند و به نیبه بری توصیه کرده بودند در آن شرکت نکند. اعضای مذهبی امل، شرکت نیبه بری در کمیته نجات ملی را انحراف از خط سیاسی - اسلامی امام موسی صدر می‌دانستند.

اعضای مذهبی جنبش امل پس از شرکت نیبه بری در هیأت نجات از رهبر جمهوری اسلامی ایران مشورت خواستند که پاسخ ایشان این بود: «انقلاب اسلامی مشارکت در هیئت نجات را رد می‌کند» (وضاح، ۱۹۹۸، ص ۱۹۷).

بنابراین، سیاست‌های غیرمذهبی نیبه بری اعضای مذهبی جنبش امل و جامعه شیعه لبنان را مأیوس کرده، سبب شد آنها مسیر دیگری را برای فعالیت‌های سیاسی، اجتماعی خود برگزینند. در نتیجه سیاست‌های غیر مذهبی نیبه بری و جنبش امل، زمینه را برای تأثیرگذاری انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی ایران که خواهان مشارکت فعالانه اسلام و مذهب در سیاست بود، هر چه بیشتر مهیا و آماده کرد و باعث شد اعضای مذهبی جنبش امل که به شدت تحت تأثیر آموزه‌های انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی ایران بودند، به یکی از هسته‌های اصلی تشکیل دهنده حزب الله تبدیل شوند.

پښتو ښکته علمون انساني و مطالعات فرېښتې
پرتال جامع علمون انساني

۲. جنگ داخلی لبنان، در سال ۱۹۷۵ نظامیان مسیحی با فلسطینی‌هایی که در لبنان حضور داشتند و مورد حمایت مسلمانان بودند، درگیر شدند و جنگ داخلی ۱۵ ساله لبنان آغاز شد.

در واقع جنگ داخلی لبنان و بی‌نظمی‌ها و درهم ریختگی‌های اقتصادی و اجتماعی ناشی از آن که شیعیان را در تنگنا قرار داده بود، زمینه مناسبی برای آموزه‌های انقلاب اسلامی فراهم کرده بود. در دوران جنگ داخلی لبنان، شیعیان لبنان به احزاب چپ و قومی عرب بی‌اعتماد شده بودند و به دنبال اندیشه‌ای ثبات بخش، آرامش بخش و صلح طلب بودند که در سایه آن زندگی کنند.

اصول، آرمان‌ها و آموزه‌های انقلاب اسلامی پاسخ‌گوی این خواسته‌های شیعیان محروم و خسته و زخم دیده از جنگ داخلی بود، بنابراین طبیعی بود که در این شرایط شیعیان به ویژه حزب الله لبنان، پذیرای آموزه‌های آرامش بخش و ثبات بخش انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی و رهنمودهای امام خمینی علیه السلام شوند.

بدون تردید مهم‌ترین تأثیر انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی ایران بر لبنان و شیعیان آن، تاسیس و تشکیل حزب الله بوده است، پس از انقلاب اسلامی، در میان شیعیان لبنان عطش همگانی جهت همراهی و همگامی با انقلاب اسلامی ایجاد شده بود و آنها می‌خواستند از الگوی انقلاب اسلامی در جامعه خود استفاده کنند. اسلام‌گرایان لبنان در چارچوب‌ها و نهادهای موجود خود، چگونگی خیزش و همگامی با مقتضیات مرحله نوین در لبنان و استفاده از تجربه ایران و انفجار نور تازه در آن را میان یکدیگر مورد بررسی و تبادل نظر قرار دارند و به این نتیجه رسیدند که چارچوب‌های تشکیلاتی موجود برای فعالیت آنان، اهداف و آرمان‌های مورد نظر را برآورده نمی‌کند و قابلیت و سازگار درونی لازم را برای اصلاح و ایجاد تغییر و رشد و تکامل ندارد.

پښتونستان ښار
پښتونستان ښار
پښتونستان ښار

در حالی که در واقع امر این گونه نیست و حزب الله با وجود داشتن اشتراکات بسیار با جمهوری اسلامی ایران استقلال خود را در امور داخلی لبنان حفظ کرده است. رهبران و اعضای حزب الله به تأثیر انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی ایران بر صحنه سیاسی لبنان و به خصوص بر شیعیان این کشور اذعان دارند و با افتخار آن از آن یاد می‌کنند. سیدحسن نصرالله در زمینه تأثیر انقلاب اسلامی بر شیعیان می‌گوید:

مهم‌ترین مصادیق تأثیرپذیری حزب الله از آموزه‌های انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی ایران عبارتند از:

۱. ولایت فقیه و رهبری امام خمینی رحمته الله علیه

مهم‌ترین و اصلی‌ترین حلقه اتصال و ارتباط میان حزب الله لبنان و انقلاب اسلامی ایران پذیرش کامل نظریه ولایت فقیه و رهبری امام خمینی است. از هنگام پیدایش حزب الله تاکنون مفهوم و نقش ولایت فقیه جزء جدایی ناپذیر مبانی فکری و عملی حزب الله بوده است. رزمندگان دلیر حزب الله با بهره‌گیری از عوامل معنوی از جمله ولایت محوری در مقابل دشمن می‌ایستند چرا که در نظر ایشان: «هر گونه مقابله، مبارزه، مقاومت و جهاد بدون ولایت و امامت و اطاعت از رهبری میسر نخواهد بود. سیدابراهیم الامین از رهبران تشکیلات حزب الله در این خصوص چنین بیان می‌دارد: «ما در روند تصمیم‌گیری صرفاً بر فقیه تکیه داریم. فقیه مرز جغرافیایی نمی‌شناسد بلکه این مشروعیت اسلامی است که فقیه آن را معرفی می‌کند. به همین شکل، هیچ فاصله‌ای میان مسلمانان لبنان و مسلمانان ایران وجود ندارد. ما در لبنان خود را جدا از انقلاب اسلامی ایران نمی‌دانیم، به ویژه در مورد بیت المقدس از خدا می‌خواهیم که ما را به عنوان بخشی از ارتش به حساب آورد که امام خمینی تمایل به تشکیل آن، برای آزاد سازی بیت المقدس دارد. ما از فرامین امام پیروی کرده و به جغرافیا اعتقاد نداریم.» (اسداللهی، ۱۳۷۹، ص ۱۷۷).

پښتو ښکته ځاښه علوم انساني و مطالعات فرښکته
پرتال جامع علوم انساني

۳. محوریت روحانیت در عمل سیاسی

از محوریت آغاز تشکیل و حرکت حزب الله، روحانیت نقش بسیار مهمی در آن داشته است. در ایجاد تشکیلات حزب الله روحانیون نظیر سیدعباس موسوی، شیخ صبحی طفیلی، شیخ حسین کورانی، سیدحسن نصرالله، سیدابراهیم امین نقش اساسی ایفا کردند. جایگاه ویژه روحانیون در حزب الله، به نفوذ روزافزون این حزب در میان شیعیان لبنان انجامید و در مقایسه با گروه‌های اسلام‌گرای سنی، نفوذ بسیار گسترده‌ای در میان طایفه مذهبی خود پیدا کرد. علت این تفاوت، به نفوذ و نقش روحانیون شیعه در مذهب شیعه مربوط می‌شود. البته گسترش نفوذ روحانیون شیعه در لبنان، در واقع یکی از تأثیراتی است که شیعیان لبنان از انقلاب اسلامی ایران پذیرا شده‌اند. روحانیون شیعه دو نقش مهم در حزب الله ایفا می‌کنند: اول اینکه، ارتباط میان ولی فقیه و پیروان لبنانی وی را برقرار می‌سازند. دوم اینکه، ضمن حفاظت و صیانت از ماهیت اسلامی حزب الله، توجیهات شرعی برای اعمال و مواضع حزب الله، از جمله مقاومت و مبارزه در برابر اسرائیل را بیان می‌نمایند (اسداللهی، ۱۳۸۲، ص ۱۸۱).

۴. روش‌های تبلیغاتی

روش‌ها و شیوه‌های تبلیغاتی مورد استفاده حزب الله کاملاً متأثر از شیوه‌های انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی ایران بوده است. در فعالیت‌های حزب الله لبنان و انقلاب اسلامی ایران، مسجد جایگاه ترویج اصول و آموزه‌های اسلامی و همچنین مکانی برای بسیج مردم بود.

حزب الله لبنان در آغاز ارتباط مردم، طریق خطابه و سخنرانی در مساجد با مردم را پیش گرفت. استفاده از مناسبات دینی و سیاسی برای اعلام موجودیت مثل روز عاشورا، روز قدس، در تشییع پیکر شهداء و با برگزاری تظاهرات گسترده مردمی، قدرت پشتوانه مردمی خود را نشان می‌دهد (همان، ص ۱۸۵).

پښتونستان ښار
پښتونستان ښار
پښتونستان ښار

نتیجه‌گیری

لبنان از کشورهای مسلمانی است که سال‌ها تحت سلطه استعمارگران غربی به سربرده است و به همین دلیل مسلمانان در این کشور اسلامی جایگاهی نداشتند. مبارزه مردم لبنان از همان آغاز تجاوز بیگانگان شروع شد. اما تا پیش از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، این مبارزات در سازمان‌دهی عمده‌ای که بیان‌کننده ایدئولوژی آنها باشد، وجود نداشت. پیروزی انقلاب اسلامی ایران باعث شد، تا مردم این سرزمین به خصوص شیعیان آن به مبارزات خود انسجام دهند و بعدها حزب الله لبنان قوی‌تر از دیگر گروه‌ها و مؤثرتر از آنها در مقابل تجاوزات اسرائیل غاصب و در بازسازی لبنان خود را نشان دهد. مهم‌ترین تأثیراتی که جنبش‌های لبنانی از پیروزی انقلاب اسلامی گرفتند را می‌توان در موارد زیر عنوان نمود: قبول نظریه ولایت فقیه و پذیرش رهبری امام خمینی علیه السلام، محوریت روحانیت در عمل سیاسی، استفاده از روش‌های تبلیغی انقلاب اسلامی ایران، همچون استفاده از مساجد به عنوان مراکز اصلی تجمعات حزبی و گروهی، قرار دادن فرهنگ سیاسی مبارزه با استکبار جهانی.

پښتو ښکته علمون انساني و مطالعات فرېښتې
پرتال جامع علمون انساني